

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

Do użytku wewnętrznego

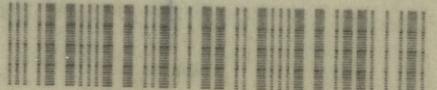
Egz. nr ...3

DZIAŁANIA BOJOWE ODDZIAŁU

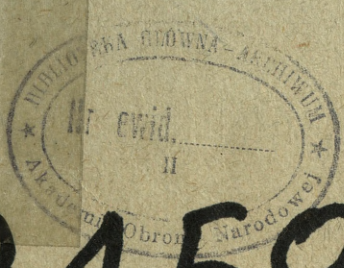
Omówienie ćwiczenia

"LUBLIN-93"

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej
5/2085

05-002085-003-0

62158

WARSZAWA

1993

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WĘDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

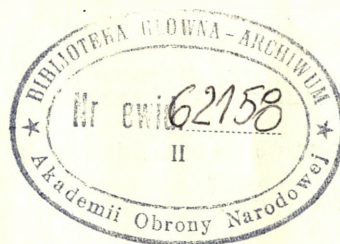
~~.....~~
Egz.nr 3

DZIAŁANIA BOJOWE ODDZIAŁU

Omówienie ćwiczenia

"LUBLIN-93"

S/2085

Opracował zespół w składzie:

plk dr hab. Zbigniew SCIBIOREK
plk dr Michał HUZARSKI
mjr dypl. Andrzej BUKOWSKI

Panowie oficerowie!

Nowe uwarunkowania doktrynalne wpływają na wiele zjawisk. Powodują, że należy rozważać wariant użycia części Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na kilku kierunkach operacyjnych, w tym również na obszarze Wyżyny Lubelsko-Lwowskiej. Dotychczas obszar ten nie był brany pod uwagę w rozważaniach operacyjno-taktycznych. Nie dokonywano też głębszych studiów terenowych tego regionu pod kątem jego wykorzystania w działaniach bojowych. Uczyniono to podczas zakończonogo ćwiczenia.

Odbyte dwustronne, jednoszczeblowe ćwiczenie dowódczo-sztabowe było jednym z ważniejszych przedsięwzięć programowych Akademii Obrony Narodowej.

Celem przeprowadzonego ćwiczenia było przede wszystkim doskonalenie umiejętności systemowego postrzegania pola walki.

Przyjęte przez zespół autorski warunki ćwiczenia, a także stworzone sytuacje w pełni umożliwiały osiągnięcie tak sformułowanego celu. Realizowano również cel rekreacyjno-zapoznawczy, zakładający przybliżenie właściwości geograficzno-historycznych Wyżyny Świdnickiej, gdzie bezpośrednio prowadzone było ćwiczenie.

Duże zaangażowanie w ćwiczeniu kadry naukowo-dydaktycznej i studentów spowodowało, że zakładane cele dydaktyczne i poznawcze zostały osiągnięte.

Panowie oficerowie!

W ocenie przeprowadzonego ćwiczenia szczególnie wiele uwagi poświęcono zagadnieniom dotyczącym tworzenia i funkcjonowania elementów ugrupowania bojowego. Jego kształt i skład poszczególnych elementów uzależniony jest od wielu czynników. Do nich należy zaliczyć: otrzymane zadanie bojowe, sposób oddziaływania przeciwnika, możliwości jego przeciwdziałania oraz warunki terenowe.

Będące na wyposażeniu wojsk nowoczesne środki walki szczególnie ogniowo-radioelektronicznego i precyzyjnego rażenia, stwarzają konieczność spełnienia przez ugrupowanie bojowe

najważniejszego wymogu jakim jest zmniejszenie wrażliwości wojsk na oddziaływanie przeciwnika. Fakt ten implikuje potrzebę znacznego rośrodkowania wojsk, a przez to zwiększenie powierzchni jaką zajmują poszczególne elementy ugrupowania bojowego. Problematykę właściwego ugrupowania można rozpatrywać wielowariantowo, nie mniej jednak dla potrzeb omówienia ograniczono się do spojrzenia na ten problem przez pryzmat przygotowania i prowadzenia obrony i natarcia.

Przygotowując działania dowódca i sztab powinni rozpatrzyć wiele czynników mających wpływ na przebieg i efekt walki. Dogłębna analiza tych czynników pozwala na wyodrębnienie szeregu wniosków, które umożliwiają poprawne przystąpienie do planowania.

W tym etapie przygotowania działań bojowych mieści się tworzenie ugrupowania bojowego, będącego odzwierciedleniem celowo zamierzonego rozmieszczenia w terenie sił i środków walki. Zawsze jednak rozważania nad przyjęciem takiego, a odrzuceniem innego wariantu ugrupowania bojowego powinny być poparte rzeczowymi kalkulacjami czasowo-przestrzennymi i być podporządkowane przyszłemu natarciu, czy obronie.

Za koniecznością zróżnicowania przyjmowanego ugrupowania przemawia potrzeba przeciwstawienia się przeciwnikowi lub górowania nad nim w różnym miejscu, a więc w często diametralnie odmiennych warunkach terenowych. Odmiennność ta rodzi z kolei potrzebę dokładnego rozpoznania i przygotowania obszaru, na którym nastąpi rozmieszczenie wojsk. Przeprowadzone rozpoznanie terenu potwierdza bądź neguje przyjęcie planowanego ugrupowania, a właściwe przygotowanie ułatwia wykonanie tego przedsięwzięcia. Potwierdzenie powyższego wnioskami z analizy możliwości zajęcia planowanego ugrupowania w określonym miejscu i czasie stanowi wykładnię prawidłowości dokonanego wyboru. Wówczas dopiero można przystąpić do analizowania pozostałych czynników wpływających na działanie wojsk w różnych warunkach.

Ćwiczące zespoły bez wyjątku, wiele uwagi poświęcały problemowi rozmieszczenia wojsk i przygotowania ich do działań

bojowych. Prawidłowo przeprowadzone kalkulacje i konstruktywne wnioski potwierdzały słuszność wyboru określonego wariantu ugrupowania. Jednak stosunkowo mniej uwagi zwracano na konieczność przeprowadzenia rozpoznania, czy też potrzebę inżynierskiego przygotowania terenu na ewentualność użycia przez przeciwnika nowoczesnych środków walki. Dużo do życzenia miało również planowanie ugrupowania bojowego rodzajów wojsk, co wymagało korekty ze strony kierowników zespołu, jak i specjalistów - rozjemców.

Punktem wyjścia przy tworzeniu ugrupowania bojowego w obronie jest charakter otrzymanego zadania, warunki jego wykonania, a w tym na czołowym miejscu warunki terenowe. Dążeniem obrońcy jest bowiem takie rozmieszczenie sił i środków w terenie, aby maksymalnie wykorzystać jego właściwości ochronne, a przy tym efektywnie użyć posiadanych sił.

Warunki terenowe w rejonie obrony w sposób zasadniczy determinują przyjęcie określonej koncepcji walki. Tym samym bezpośrednio wpływają na ugrupowanie broniących się wojsk i tworzenie poszczególnych jego elementów oraz wydzielanie do nich odpowiednich ilości sił i środków. Jeżeli po stronie obrońcy teren jest zakryty i dominuje nad terenem na przedpolach i przed frontem obrony, to tym samym stwarza możliwość zatrzymania natarcia przeciwnika i rozbicia go przed przednim skrajem. Taki teren sugeruje równocześnie, że większość sił i środków należy posiadać w pierwszym rzucie. W przypadku jednak, gdy dogodniejsze warunki terenowe istnieją w głębi obrony celowe jest tworzenie silnego drugiego rzutu, przy czym zakłada się, że zatrzymanie natarcia przeciwnika i rozbicie go nastąpi w głębi obrony. Nie mniej jednak broniący się powinien przyjąć takie ugrupowanie, aby zapewniło zaangażowanie w walce maksymalnej ilości sił i środków w wybranym miejscu i czasie.

W terenie o dużej dostępności ugrupowanie wojsk powinno być bardzo elastyczne i rozródkiwane. Jest to nieodzowne dla przeciwdziałania powietrzno-lądowemu bardzo dynamicznemu natarciu. Jednocześnie rozródkiwane ugrupowanie przy zachowaniu możliwoś-

ci manewru powinno gwarantować skupienie wysiłku w określonym rejonie lub na nakazanym kierunku. Za koniecznością znacznego rozródowania wojsk przemawia również fakt, że w takim terenie z zasady trudniej jest określić kierunek głównego uderzenia przeciwnika.

Tworzone przez ćwiczące zespoły ugrupowanie bojowe broniących się w tym terenie wojsk nie zawsze było wypadkową określonych wcześniej uwarunkowań. Co prawda zapewniało ono wykonanie zadania, lecz cechowało się dążnością do zbyt dużego skupiania sił i środków. W konsekwencji broniące się wojska narażone były na oddziaływanie ogniowo-elektroniczne przeciwnika i posiadały ograniczone możliwości manewrowe. Były stosunkowo łatwe do wykrycia i mniej odporne na uderzenia bronią precyzyjnego rażenia.

Z kolei teren trudnodostępny kanalizuje zarówno ruch, jak i manewr wojskami. Ułatwia natomiast w znacznym stopniu określenie kierunku (kierunków) uderzeń przeciwnika. Z tego też względu ugrupowanie bojowe powinno być dowiązane do przewidywanych kierunków zainteresowania nieprzyjaciela. W urozmaiconych warunkach z reguły tworzy się większą liczbą niewielkich elementów, lecz zdolnych do prowadzenia samodzielnych działań. Samodzielność tych elementów polega na tym, że są to zgrupowania mieszane, a^{le} w pełni autonomiczne. Niejednokrotnie zapominało się jednak o tym wymogu pola walki. Ze względu na ograniczone możliwości manewrowe przeciwnika celowe jest tworzenie na nielicznych dogodnych do jego natarcia kierunkach zasadzek ogniowych i minowych. W warunkach szczególnych, jakie między innymi stwarza prowadzenie obrony w mieście ugrupowanie wojsk powinno być zgoła odmienne. Aglomeracja miejska skłania obrońcę do podziału ugrupowania bojowego na rzuty bojowe. Ich ilość uzależniona będzie od spodziewanego charakteru działania przeciwnika, stanu sił i środków własnych oraz planowanego sposobu rozegrania walki. Wyróżnić tu można pierwszy rzut, drugi i kolejne. Przeznaczeniem pierwszego rzutu jest prowadzenie walki z przeciwnikiem na podejściach do miasta i na jego obrzeżach, kolejne zaś rzuty powinny trwale utrzymywać pozycje w głębi obrony. W niektórych wypadkach mogą one również

wykonywać kontratak.

Ze względu na charakterystyczne właściwości obszaru i środowiska miejskiego nawet tak stworzone ugrupowanie nie zawsze jest gwarantem sukcesu przeciwnika o czym przekonano się będąc w murach Technikum Kolejowego. Stwierdzono również, że nacierający przeciwnik dążyć będzie do oddziaływania na całą głębokość obrony, co powoduje konieczność posiadania w ciągłej gotowości do użycia elementu ugrupowania, który podejmie skuteczną walkę w różnych rejonach obrony pułku.

Podjęwane przez studentów decyzje do obrony w mieście w większości wypadków wymagały korekty ze strony nauczycieli akademickich. Niektóre zespoły nie w pełni dostrzegały specyfikę środowiska walki. Tworząc ugrupowanie widziano jednak konieczność posiadania odwodu, który byłby w gotowości do wykonania nieprzewidzianych zadań wynikłych w toku walki, często na izolowanych kierunkach.

Jako cechą pozytywną sposobu obrony w mieście proponowanego przez ćwiczące zespoły należy uznać dążność do obrony określonych kwartałów i budynków, rozbudowę barykad oraz rozmieszczanie wojsk i środków ogniowych na poszczególnych kondygnacjach. Dużo inwencji wykazano również w zakresie wykorzystania istniejącej infrastruktury bezpośrednio do potrzeb prowadzenia obrony, jak również stworzenia dogodnych warunków dowodzenia i wsparcia logistycznego broniących się pododdziałów.

W natarciu możliwość oddziaływania przeciwnika na wojska rodzi potrzebę znacznego rozérodzkowania. Nie mniej jednak konieczność tworzenia zgrupowań uderzeniowych w celu stworzenia przewagi na wybranym kierunku sugeruje przyjęcie bardziej zwartej ugrupowania. Aby uzyskać w tym względzie najlepsze rozstrzygnięcie należy umiejętnie wykorzystać istniejące warunki terenowe. W terenie otwartym ochrona przed ogniem broniących się pododdziałów przeciwnika wymaga, aby elementy ugrupowania bojowego rozmieszczone były na znacznej powierzchni z jednoczesnym zachowaniem między nimi większych odległości. Jednocześnie teren ten powoduje, że istnieje możliwość szybkiego zeérodzkowania sił,

a to z kolei wymusza tworzenie ugrupowania bojowego, w którego skład może wchodzić większa ilość niewielkich jego elementów. Musi przy tym jednak być zachowany warunek, że będą one miały możliwość szybkiego skoncentrowania się w określonym miejscu i czasie.

Przestrzeganie przytoczonych zasad pozwala uniknąć zmasowanych uderzeń ogniowych przeciwnika jednocześnie na wiele elementów ugrupowania, co osłabia znacznie jego siłę rażenia.

W większości ćwiczących zespołów poprawna ocena terenu dała podstawę do stworzenia ugrupowania bojowego gwarantującego wykonanie zadania. Były jednak propozycje rozwiązań, w których to nad rzetelną oceną właściwości terenu górowała chęć rozbicia broniącego się przeciwnika w sposób siłowy i szablonowy. Faktem jest, że przeciwnika należy doceniać i traktować z pełną powagą, ale nie należy przy tym pomijać innych istotnych czynników warunkujących zwycięstwo.

Z kolei w terenie zakrytym, który obfituje w różnego rodzaju naturalne ukrycia i osłony wskazane jest rozmieszczanie sił i środków na mniejszym obszarze co powoduje, że odległości między poszczególnymi elementami ugrupowania bojowego są znacznie zmniejszone. Dla nacierającego niezwykle istotnym jest, aby tę właściwość umiejętnie wykorzystać. Pamiętać o tym należy z tej prostej przyczyny, że w terenie zakrytym są niewielkie możliwości wykonania szybkiego manewru prowadzącego do skupienia sił i środków. Z przykrością muszą stwierdzić, że ćwiczące sztaby niejednokrotnie zapominały o tym wymogu pola walki.

Teren zakryty w sposób zasadniczy wpływa na możliwość użycia poszczególnych rodzajów wojsk, co bezpośrednio warunkuje tworzone ugrupowanie. Można tu mówić o pewnej skrajności, gdzie ułatwione jest działanie w szyku pieszym, a utrudnione lub często wręcz niemożliwe działanie (natarcie) pododdziałów czołgów. Mając na uwadze wymienioną właściwość terenu należy w czasie tworzenia ugrupowania dążyć do tego, aby pododdziały czołgu i artyleria mogły być użyte w sposób dla nich najbardziej dogodny. Tym samym teren dokonuje jak gdyby naturalnego podziału sił i

środków nacierającego na określone kierunki.

Podstawowym elementem ugrupowania bojowego w natarciu jest pierwszy rzut, w skład którego z zasady wchodzi większość sił i środków. Ze względu na to, że tworzy się go na początku natarcia, do wykonania zadania bliższego, jego skład wynika z charakteru warunków terenowych na głębokość tegoż zadania. Przy takim rozwiązaniu drugi rzut posiadał będzie mniejszą ilość sił i środków, co sprawi że ich wykorzystanie musi być w pełni uzasadnione potrzebami pola walki.

W ćwiczących zespołach dążono do zachowania należytej proporcji między rzutami uwarunkowanej charakterem terenu, a podjęte decyzje oparte były na szczegółowych kalkulacjach.

W terenie szczególnie o zwartej zabudowie miejskiej występują dodatkowo często izolowane kierunki natarcia poszczególnych pododdziałów i znacznie ograniczona widoczność. Przeciwnik broniący miasta może wykorzystać do wzmocnienia obrony istniejące obiekty infrastruktury, dokonywać celowych niszczeń i tworzyć liczne barykady. Taki sposób jego działania przemawia za tworzeniem grup torujących, oddziałów i grup szturmowych oraz odwodów przeciwpożarowych.

Ważne obiekty aglomeracji miejskiej, które z różnych przyczyn celowo jest opanować w pierwszej kolejności stwarzają potrzebę organizowania i wysadzania desantów powietrznych, czy też użycia grup desantowoszturmowych. Należy również posiadać ubezpieczenie nacierających wojsk od tyłu gdyż niewielkie pododdziały przeciwnika mogą się tam przedostawać i prowadzić np. działania dywersyjne.

Ćwiczące zespoły na ogół poprawnie oceniły istniejące warunki, lecz nie wszędzie tworzone wszystkie dodatkowe elementy ugrupowania bojowego. Ponadto w zdecydowanej większości zespołów nie zwracano należytej uwagi na ubezpieczenie tyłów nacierających pododdziałów, co w konsekwencji mogło prowadzić do ich rozbitcia.

Panowie oficerowie!

Z pełną satysfakcją stwierdzam, że w czasie prowadzonego ćwiczenia wszyscy bez wyjątku wykazaliście się wysokim poziomem wiedzy teoretycznej, a co najważniejsze potrafiliście tę wiedzę wykorzystać w praktycznym działaniu. Włożony przez Was wysiłek owocował z reguły prawidłowością podejmowanych decyzji. Wszystkim Wam panowie serdecznie dziękuję. Szczególne słowa podziękowania składam zespołowi autorskiemu, który opracował wiele ciekawych i pouczających sytuacji taktycznych. Gorące podziękowania kieruję również w stronę nauczycieli akademickich z Wydziału Humanistycznego i Strategiczno-Obronnego, którzy to w sposób jasny i interesujący prowadzili prelekcje oraz zapoznawali nas z historią i pięknem Wyżyny Świdnickiej. Dziękuję również oficerom grupy zabezpieczenia.

Stwierdzam, że wszyscy uczestnicy ćwiczenia wzorowo wykonali postawione im zadania. Biorąc pod uwagę meldunki kierowników zespołów z przyjemnością stwierdzam, że na szczególne wyróżnienie za całokształt działalności w czasie ćwiczenia "LUBLIN-93" zasłużył pan kpt. Andrzej DANIELEWSKI, którego wyróżniam nagrodą rzeczową. Ponadto panów:

kpt. Andrzeja KONIORA,
 kpt. Henryka WASIURDZIAKA,
 kpt. Marka JELONKA,
 kpt. Cezarego KOPYRE,
 kpt. Andrzeja ZIELIMSKIEGO i
 por. Wiesława SZCZEPANKIEWICZA

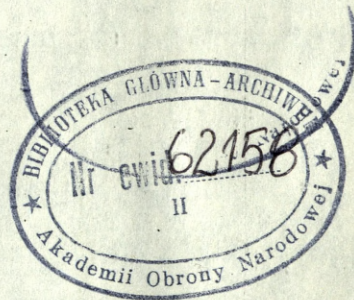
wyróżniam pochwałą.

Wszystkim pozostałym panom oficerom jeszcze raz serdecznie dziękuję. Chcę przypomnieć, że niniejsze omówienie nie kończy odbytego ćwiczenia. Zakończy się ono dopiero w Warszawie, po złożeniu stosownych meldunków. Wówczas życzył będę panom studentom miłego odpoczynku oraz nabrania sił i energii do ćwiczenia p.k. "GRAB-93".

NORMY TAKTYCZNE PRZYJMOWANE W CWICZENIU "LUBLIN-93"

Rodzaj działań	Wyszczególnienie	Zespół I	Zespół II	Zespół III	Zespół IV	Srednio
OBRONA	Szerokość rejonu	13,0	14,0	14,5	14,0	13,8
	Głębokość	10,0	10,0	10,0	8,5	9,6
	Szerokość pasa	8,0	8,0	7,5	7,8	7,8
	Głębokość ugrupowania	7,5	6,5	6,5	7,0	6,8
NATARCIE	Głębokość zadania bliższego	4,0	3,7	4,0	3,9	3,9
	Głębokość zadania następnego	5,5	5,8	5,6	5,8	5,6

łącznik nr 1

Druk AON nr 444/WW